Læring og refleksjon

Ukom

SOMATISK HELSE HOS PASIENTER MED ALVORLIG PSYKISK LIDELSE

Læring og refleksjon

Publisert 23. august 2023

ISBN 978-82-8465-033-3

I rapporten gir Ukom anbefalinger på overordnet systemnivå. Samtidig ønsker vi at rapportene og undersøkelsene våre skal bidra til læring, refleksjon og forbedring i tjenestene. Vi har laget noen refleksjonspunkter knyttet til funnene i rapporten. De kan være nyttige og aktuelle i kvalitets- og forbedringsarbeidet. Ukom har laget materiell til læring og refleksjon for rapporten.

Overskygging og andre systemfaktorer

Overskygging i ulike former er sentralt i rapporten. Noen punkter til refleksjon:

- Har vi eksempler og erfaringer med overskygging i egen virksomhet?
- Hvordan kan vi motvirke overskygging i vår virksomhet?
- Hvordan sikrer vi kunnskap om overskygging i vår virksomhet?
- Hvordan er tjenesten vår tilrettelagt for å ivareta pasienter med samtidig somatisk og psykisk lidelse?
- Hvordan opprettholder vi oppmerksomheten på mulig somatisk sykdom hos pasienter med psykisk lidelse?

Akutt somatisk sykdom hos pasienter med psykiske lidelser

Rapporten viser utfordringer når pasienter med psykiske lidelser blir akutt somatisk syke. Hvordan håndterer helsepersonell mistanke om akuttmedisinske tilstander? Her er noen punkter til refleksjon:

- Hvis pasienten ikke klarer å gi meningsfull informasjon om sin tilstand, hvordan skal vi vektlegge og eventuelt innhente informasjon fra andre?
- Hvordan trener vi og er beredt på å møte pasienter hvor kommunikasjonen er utfordrende?

- Hvordan klarer vi å opprettholde oppmerksomheten på det som er mest tidskritisk?
- Somatisk oversykelighet hos pasienter med psykiske lidelser er kjent. Hvilke følger får dette for akuttmedisinske vurderinger?
- Hvordan ivaretar vi helheten når beslutningsstøtteverktøyene er laget for å velge èn kategori?
- Hvordan sikrer vi gode rutiner for ivaretagelse av pasienter som ikke samarbeider om helsehjelp?
- Hvordan har vi sikret kompetanse på de ulike regelverk for tvungen somatisk helsehjelp?

Helhetlig behandling

Pasienter med samtidig somatisk og psykisk sykdom trenger sammensatte tjenester. Dette gir utfordringer både i kommune- og spesialisthelsetjenesten.

- Hvor kan vi i vår virksomhet få utfordringer med helhetlig ivaretagelse av pasienter?
- Hvilke instanser må vi samarbeide med for å ivareta pasienten på en helhetlig måte?
- Hvordan sikrer vi at de ulike aktører som må samarbeide kjenner hverandres muligheter og begrensninger?
- Hvordan kan vi kompensere for eventuelle utfordringer med å gi helhetlige tjenester?

Hva er rett avdeling ved innleggelse i sykehus?

Når pasienter med behov for samtidige somatiske og psykiske helsetjenester legges inn på sykehus er det viktig å finne ut hvor pasienten best kan ivaretas. Flere forhold påvirker ivaretagelsen, blant annet: utstyr til medisinsk overvåking og utredning, mulighet for prøvetakning, utvalg av medikamenter, somatisk kompetanse og erfaring hos personell (for både observasjon og intervensjon), avstand til somatisk avdeling, stansalarm og tilgang på akutt bistand fra stansteam, mulighet for å få somatisk tilsyn, mulighet for god kommunikasjon og samhandling med somatiske avdelinger, rutiner og prosedyrer for forsvarlig ivaretagelse av somatiske problemstillinger.

- Hvilke rammer har de ulike avdelingene i vår virksomhet til å ivareta samtidig somatisk og psykisk lidelse?
- Hvilken kunnskap har ansatte i vår virksomhet om ulike rammebetingelser på tvers av avdelinger?
- Hvilke kompenserende tiltak kan vi sette inn?

Hvordan følge opp pasienter som takker nei til helsehjelp?

Det kan være en motsetning mellom pasienters manglende ønske om å motta helsehjelp og behovet pårørende og helsepersonell ser. Forebygging er det viktigste for å øke livskvalitet og hindre tidlig død. Hvor aktive kan helsepersonell være i slike situasjoner og hvilke virkemiddel finnes?

- Hvordan sikrer vi at pasienter som takker nei til nødvendig helsehjelp ikke faller utenfor all oppfølging?
- Hvilken oversikt har vi over pasienter som takker nei til nødvendig helsehjelp innen vårt ansvarsområde?
- Hvordan jobber vi oppsøkende med disse pasientene? Hvor går grensen mellom en ivaretagende oppsøkende virksomhet og pasientens autonomi?
- Hvordan har vi sikret kompetanse på tvangsregelverk og samtykkekompetansevurderinger?
- Hvordan involverer og ivaretar vi pårørende for denne gruppen?

Statens undersøkelseskommisjon
for helse-og omsorgstjenesten

Postboks 225 Skøyen
0213 Oslo
E-post: post@ukom.no
Org nr: 921018924